

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica

Mayr, Anton

MDCCXXXII

Art. VII. An Religio Christiana sit præ omnibus aliis credenda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

tur prædixisse, se à mortuis resurrecturum. Martyres autem habent Machometani non alios, quam milites, quos in bello occisos, tanquam martyres colunt, etiamsi prius scelestissime vixerint, nec pro religione, sed tantum in, & pro Sultani obsequiis cæsi fuerint.

Vel maximè autem cedit puritati religionis Christianæ turpissima sanè doctrina Machometanorum, lumini rationis prorsus difformis, in Alcorano contenta; nam primò dicit, quemvis in sua religione posse salvari, si ei convenienter vivat: hoc autem est dicere, DEUM etiam superstitionem, & idololatriam remunerari, & quaecunque infidelitatem. Secundò dicit, DEUM, & Angelos, orare pro Machomete. Tertiò permittit sectatoribus suis, non tantum fornicationes, sed etiam vitia carnis contra naturam: imò in spurcitiis his felicitatem hominis constituit, & hanc eis beatitudinem post mortem promittit: quæ adeò absurda sunt visa Avicennæ philosopho, qui Machometismum à parentibus hausserat, ut eum postea deseruerit tanquam lumini naturæ contrarium. Adde, quòd, ut P. Thyrsus scribit, Machometani nullum medium salutis habeant, nec orationem veram, qua aliquid à DEO petant; cum eorum oratio tantum sit quædam professio suæ fidei.

Ulterius plura manifestè fabulosa continet Alcoranus eorum, e. g. solem, & lunam fuisse paris splendoris, sed hanc, afflictu alarum S. Gabrielis lafam, jubar suum magna ex parte perdidisse: item solem singulis noctibus se lavare, ut purior die altero surgat: cælum factum ex fumo, fumum ex maris vapore, mare autem profluere ex monte, quem Angelus manu teneat, tam altum, ut cælum sustentet &c. Quibus nugis potèstne aliquid absurdius fingi? Hinc sanè necesse fuit, ut Machomet omnem de fide disceptationem suis interdicere, & sectam suam tantum armis defendi, ac dilatare vellet, ne scilicet tam crassæ, & palpabiles ineptiæ statim deprehenderentur. Quis jam sapiens æquare ausit Machometismum cum Christianæ doctrinæ sincerissima puritate?

250. Tandem, etsi Judæi olim veram fidem habuerint, & auctorem legis suæ DEUM, ac prædicatorem ejus Moysen, virum sanctissimum: etsi habuerint prodigia maxima, & prophetias verissimas, quæ in antiquo testamento verissimè referuntur: attamen ex iisdem miraculis, & prophetiis manifestum fuit ipsi Judæis, quòd venturus esset olim Messias, qui legem novam conderet: & has prophetias esse impletas, constat ex dictis à n. 239. unde ex his ipsis cognoscitur falsitas modernæ doctrinæ Judaicæ. Adde, quòd jam à tempore Christi Domini, per mille septingentos, & amplius annos, miraculum nullum asserre queant.

Adde, quòd eorum doctrinæ modernæ, secundum quod à Christiana discrepat, nullatenus auctor sit DEUS, nec Moyses, sed Rabbini quidam, qui absurdissima quæque

scripserunt. Ipsorum Talmud, seu liber dogmaticus, plenus est blasphemis ineptiis. e. g. tradit, DEUM indutum tunica lineâ Zizith, & genuflexum orare quotidie: deflere statutis temporibus, multis cum lachrymis, excidium templi Hierosolymitani, & Judæorum captivitatem, seque ipsum propterea affligere: item eum, quoties recorderetur calamitatum Judææ gentis, duas lachrymas in oceanum fundere, & pectus utraque manu contundere: eundem, priusquam hunc mundum conderet, variis mundis creandis, ac rursus destruendis, sese exercuisse, tum, ut hunc producere disceret, tum, ut otiosus non esset: item præcepisse offerri sacrificium expiationis singulis noviluniis pro scelere, quod ipsemet perpetraverit, quando lumen, lunæ iniquissime ademptum, soli attribuit.

Addunt, eundem DEUM aliquando à Rabbinis excommunicatum fuisse: ipsum legere aliquoties libros legis: fuisse solitum ludere cum pisce Leviathan, quem tandem iratus occiderit, ac ejus carnes sale conditas servaverit in epulum animabus justis: Adamum frequentem bestialitatem admisisse: econtra Davidem nec adulterio, nec homicidio peccasse: DEUM præcepisse Judæis, ut sive dolo, sive vi, Christianorum bona diripiant. videatur Sixtus Senensis l. 2. *bibliotheca sancta post verbum Traditiones*: item Tannerus tom. 3. disp. 1. q. 2. n. 75. Quis hic non merito exclamet cum Davide? *Psal. 118. v. 85. Narraverunt mihi iniqui fabulationes, sed non ut lex tua.* Certè, si quis omnia hucusque enarrata credibilitatis motiva, præsertim in unum collecta, expendat; evidentissimum ei erit, prudenter non posse se alteri sectæ, præ Christiana religione, fidem adhibere.

ARTICULUS VII.

An Religio Christiana sit præ omnibus aliis credenda.

251. **D**ico. Religio Christiana est præ omnibus aliis evidenter credenda: seu evidens est obligatio hanc præ aliis amplectendi: quæ à quibusdam vocatur *evidens credentitas*. Prob. hæc conclusio. Evidens est, debere nos prudenter agere, & non imprudenter, adeoque etiam prudenter credere, seu aliquam religionem amplecti: ergo evidens est, nos debere præ aliis amplecti religionem Christianam. ant. est lumine naturæ notum. conf. prob. ex eo, quòd hæc sola præ omnibus aliis sit prudenter credibilis, prout satis jam est demonstratum articulis præcedentibus. Nec dicas, posse aliquem prudenter suspendere suum judicium, & nullam religionem amplecti; contra enim est primò. Qui sic ageret, quasi atheum se gereret, & omnium hominum indignationem incurreret: certè est contra omnem sensum communem hominum, quòd homo possit vivere prudenter, absque omni religione.

252. Contra est 2. Non potest prudenter dubitari, aliquam religionem veram esse in mundo, ut sufficienter ostensum est *2. n. 218.* hanc autem evidenter DEUS non otiose in mundo instituit: ergo est evidens, eum velle, ut illam quisque amplectatur. Contra est 3. Religio Christiana est evidenter credibilis, ut est monstratum: ergo est evidenter credibile, quod dicitur in Sacra Scriptura, quam religio Christiana ut Divinam proponit: sed in hac dicitur, Christum, & DEUM velle, ac præcipere, ut religionem Christianam amplectamur, & credamus; nam *Joan. 15. v. 22.* dicit Christus: *Si non venissem, & locutus fuisset eis, peccatum non haberent: nunc autem excusationem non habent de peccato suo.* item *Marci ultimo. v. 16.* *Qui vero non crediderit, condemnabitur:* ergo est evidenter credibile, & prudenter indubitabile, ac innegabile, dari præceptum credendi: sed quando est prudenter innegabile, & indubitabile, dari aliquod præceptum, datur obligatio id implendi, ut patet: ergo. Alia argumenta Theologica, vel SS. Patrum testimonia, omitto; quia hoc solum, quod modò attulimus, quemlibet intellectum, non omnino pervicacem, convincit, & maximam etiam vim habet contra infideles, contra quos hic potissimum agimus.

253. Ob. 1. Doctrina Christianorum docet multa contra rationem naturalem: ergo non est ita pura, ut ejus puritas sit motivum credendi. ant. prob. docet, DEUM unum esse identificatum cum tribus: docet, DEUM immortalem esse mortuum, impassibilem fuisse passum, & crucifixum: hæc sunt contra rationem naturalem: ergo. Confir. Ut religio Christiana esset evidenter credibilis, deberet evidenter ostendi, nihil esse in illa contra rationem: atqui hoc non evidenter ostenditur: ergo. Resp. neg. ant. ad prob. neg. mi. Plura quidem, quæ docet religio Christianorum, sunt supra rationem, naturalem, non verò contra eam: at ea fusiùs explicare, non est hujus loci. Dico breviter. DEUS unus non identificatur cum tribus Diis, sed cum tribus Personis: illud autem principium: *Quacunque sunt eadem unitertio, sunt eadem inter se:* cum tantum sit luminis creati, non se extendit ad essentiam increatam. Dein DEUS passus, aut mortuus non est secundum naturam Divinam, immortalem, & impassibilem: sed secundum humanam, mortalem, & passibilem.

Ad confir. neg. ma. Sufficit, si ostendatur, non esse evidens, quòd religio Christiana tradat aliquid contra rationem: vel si argumentis adversariorum detur solutio talis, ut appareat, ea non esse evidèntia; tunc enim ex aliis principiis potest fieri evidenter credibile id, quod ex quibusdam argumentis, apparenter tantum probabilibus, videtur non esse verum, vel etiam contra rationem; nam motiva credibilitatis utique tanta sunt, ut prævaleant rationibus non evidèntibus, sed tantum, & quidem duntaxat apparenter, probabilibus;

nisi velis dicere, per hæc ipsa motiva evidenter, mediàtè saltè, vel per evidèntiam credibilitatis, ostendi, nihil posse in religione Christiana esse contra rationem: quod tamen nihil est aliud, quàm reddi evidenter credibile, nihil in ea esse contra naturalem rationem.

254. Ob. 2. Argumentum de propagatione religionis Christianæ etiam probat, sectam Machometis esse veram: ergo probat nimium, adeoque nihil. prob. ant. discurrendo similiter, uti nos discurrimus de religione Christiana. Vel Machometismus, qui valde latè in orbe patet, est propagatus per miracula, vel sine illis: si per illa, est religio vera: si sine illis, hoc ipsum est magnum miraculum, adeoque ipsa secta vera est vera: ergo. Resp. neg. ant. ad prob. dico, propagatum esse Machometismum sine ullis miraculis, nec tamen hoc fuisse miraculum; primò enim docti eum vix amplexi sunt, sed rudes tantum: secundò propagatus est maximè armis, & vi bellica: tertio, sicut non est miraculum, si lapis sponte decidat, at verò si sponte in altum tendat: ita non est miraculum, homines, ad vitia carnis pronissimos, eam sectam amplecti, quæ in iis se volutandi licentiam dat, qualis est Machometismus: at verò est miraculum, si homines eam religionem amplectantur sponte, quæ appetitui summè contraria est, qualis est religio Christianorum. Sed neque tot posita fuere obstacula propagationi sectæ Machometanæ, quot posita fuerunt religioni Christianæ, à tot imperatoribus, & regibus.

255. Ob. 3. S. Augustinus *l. de unitate Ecclesiæ c. 19.* postquam docuisset, non esse credendum miraculis Donatistarum, addit: *Quacunque talia in Catholica Ecclesia sunt, ideo sunt approbanda; quia in Catholica sunt: non ideo ipsa manifestatur Catholica; quia hæc in ea sunt:* ergo ex miraculis nihil probatur. Resp. neg. conf. S. Augustinus ibi agit contra Donatistas, qui jactabant sua miracula, quæ erant, ut ipsi docebant, potissimum visiones ipsis factæ: econtrà contemnebant miracula Ecclesiæ Catholicæ: & hinc S. Augustinus quasi transmittit, Ecclesiam non probari ex miraculis: & independenter ab his probat veritatem Ecclesiæ ex Scripturis, quas Donatistæ admittere: & sic necessariò debet explicari S. Augustinus, ne sibi apertè contradicat; alibi enim contra Manichæos, negantes Sacras Scripturas, & admittentes miracula, expresse docet, probari miraculis veritatem Ecclesiæ; sic enim *contra epistolam Manichæi, quàm vocant, fundamenti, c. 4.* ait: *Multa sunt alia, quæ in ejus Ecclesiæ Catholicæ gremio me justissimè teneant: tenet consensio populorum atque gentium, tenet auctoritas miraculis inchoata &c. & l. 10. de civitate DEI c. 18.* multis agit contra negantes miracula. Ejus verba vide *n. 236.*

Vide etiam Bellarminum *tom. 2. controvers. 1. l. 4. de notis Ecclesiæ c. 14.* ubi in super

super bene advertit, quod miracula Ecclesiam nondum creditam reddant evidenter credibilem: at verò Ecclesia jam credita reddat per suam declarationem miracula omnino certa; nam facta tot prodigia, & ita contestata, ut quis prudenter suspicari nequaquam possit, ea esse fictitia: & tam mirabilia, ut dubitari non possit, ea à sola virtute Divina fieri potuisse: & insuper facta in confirmationem doctrinae Catholicae Ecclesiae, reddunt hanc nondum creditam, evidenter credibilem, & credendam. Quando autem Ecclesia credita est, simul credita est omnis ejus declaratio, & definitio tanquam verissima (ista enim sequela aperte deducitur) ergo, si dein Ecclesia aliqua miracula, e. g. in ordine ad canonizationem alicujus Sancti, definit, esse verè talia, ea reddit omnino certa: & hoc sine ullo circulo vitioso: sicut sine tali circulo demonstratur effectus ex causa, & causa ex effectu; quia est duplex genus demonstrationis, nec ad unum supponitur alterum: & sic etiam ad credibilitatem Ecclesiae non supponuntur miracula certa certitudine fidei, sed tantum evidenter credibilia & credenda &c. ut expendenti facile patebit.

256. Ob. 4. Si religio Christiana esset evidenter credibilis, nec Judaei, nec Gentiles dissentirent (nam veritatem evidentem intellectus necessario amplectitur) atqui dissentiant: ergo. Confirm. Etiam simplicibus, & rudibus, deberet innotescere ista evidèntia: atqui hoc non fit: ergo. Resp. neg. ma. Multa sunt evidèntia Mathematicis, quae imperiti negant; quia rationes, vel non considerant, vel non intelligunt: ita etiam quibusdam infidelibus Christiana religio nondum est evidenter credibilis; quia quibusdam rationes, evidentem credibilitatem suadentes, nondum sunt sufficienter propositae. Aliis quidem ea proposita sunt, illaque intelligere possent, si vellent: at eas considerare nolumus. Alii, quamvis sit ipsis evidens obligatio credendi, tamen huic nolumus satisfacere: sicut nec alia praecepta adimplent, quamvis ipsis sit indubitabilis obligatio.

Accedit, quod evidens credibilitas, & credentitas, excludat quidem imprudens etiam dubium de ipsa obligatione credendi; unde qui rationes nostras rite considerant, obligationem dari non dissentiant: at evidèntia de obligatione firmissimè credendi, non excludit imprudens dubium de ipsa re; cum quis possit imprudenter dubitare, an verum sit, quod proponitur ut evidenter credendum: sicut potest quis dubitare, an bonum sit, quod proponitur faciendum, per evidens praeceptum. Hinc infideles, praesertim quando intellectum à motivis credibilitatis, quantum possunt, avertunt, & convertunt ad rationes falsas, vel quibus apparenter suaderetur, religionem Catholicam esse falsam, maxime circa mysteria particularia difficiliora, possunt à nobis dissentire, & actu dissentire: Ad confirm. dist. ma. etiam rudibus deberet innotescere ista evidèntia, nisi

R.P. Ant. Mayr. Theol. Tom. I.

hujus defectus aliunde suppleretur. conc. ma. fecus. neg. ma. & om. interim mi. neg. conf. An autem rudes hanc evidèntiam habeant, vel quomodo aliquando suppleatur, dicemus inferius *a. n. 403.*

257. Ob. 5. Vel religio Christiana dicitur evidenter credibilis, & credenda fide Divina, vel fide humana: neutrum potest dici: ergo. prob. mi. non potest dici evidenter credibilis fide humana; quia hic non quaritur, an religioni nostrae possimus, aut debeamus assentiri actu fidei humanae; hic enim non sufficeret ad salutem: neque potest dici evidenter credibilis fide Divina; quia actus fidei Divinae est supernaturalis: atqui non est evidens, esse possibilem actum aliquem supernaturalem, ut suppono ex communissima Theologorum: ergo neque est evidens, quod possit credi religio nostra fide Divina. Confirm. Non est evidens, quod detur aliqua vera religio supernaturalis in mundo: ergo nulla est evidenter credibilis fide supernaturali.

Resp. conc. ma. neg. mi. & dico, esse credibilem fide Divina. Non tamen per hoc volo dicere, quod evidens sit, me hic, & nunc posse actualiter elicere actum supernaturalem fidei: hoc enim, ut rectè objicitur, non est evidens ex naturali ratione: sed tantum volo dicere, quod sit evidens, me hic, & nunc posse prudenter, & debere etiam conari, ad eliciendum supernaturalem actum fidei Divinae: quod, cum per se supernaturale non sit, naturaliter etiam evidens esse potest. Item, non quidem est evidens, esse possibilem actum supernaturalem fidei, sed tamen est evidenter credibile, quod talis actus sit possibilis: quale autem sit discrimen inter esse absolute evidens, & evidenter credibile, infra dicemus, *n. 482.* Addo, quod, licet antecedenter ad fidem non sit evidens, quod possibilis sit actus supernaturalis fidei, aut elici debeat, tamen hoc sit per ipsam fidem certissimum, licet non cum evidèntia, sed cum obscuritate fidei propria.

Ad confirm. om. ant. neg. conf. Licet non sit evidens, dari defacto aliquam religionem veram supernaturalem, tamen id potest esse evidenter credibile; est enim inter hæc duo magnum discrimen, de quo, ut jam dictum agemus *n. 482.* Dixi om. ant. nam quidem non est evidens determinatè, dari in mundo aliquam religionem veram supernaturalem: sed tamen est evidens indeterminatè, sive est evidens, dari aliquam religionem veram, sive dein ea sit naturalis, sive supernaturalis; hæc enim veritas disjunctiva evidens ex nulla ratione repugnat; quia ex nullo capite repugnat, aliquid supernaturale tantum sub disjunctioe esse evidenter affirmabile: & sanè hanc veritatem disjunctivam efficaciter probant rationes *a. n. 220.* allatae, inter quas etiam est illa; quod alias DEI providentia erga homines esset manca.

Nec dicas, DEUM sufficienter homini providere, si ei prospiciat de mediis naturalibus; nam responderetur, DEUM quidem sufficienter prospicere homini per media natura-

K

tura-

turalia, supposito, quod illum ordinet tantum ad finem naturalem: non autem, si eum ordinet ad finem supernaturalem; tunc enim debet ipsi providere de mediis supernaturalibus; unde ex providentia Divina recte infertur veritas hæc conditionata: *Si DEUS ordinat hominem ad finem supernaturalem, debet dari aliqua religio vera supernaturalis*: ex qua, & aliis principiis hucusque jactis (ut consideranti facile patet) rite infertur hæc propositio disjunctiva: *Aligua vera religio, sive naturalis, sive supernaturalis, datur in mundo.*

ARTICULUS VIII.

An inter varias Religiones Christianas liceat pro libitu quamlibet amplecti.

258. **D**ico. Non est perinde, quam quis religionem ex Christianis sequatur. ita Catholicis omnes, & plurimi etiam ex hæreticis, contra quosdam, qui, dum suis in sectis, quibus innutriti sunt, solidum fundamentum non inveniunt, asserunt, modò in DEUM, & Christum credamus, vel certè modò in præcipuis articulis conveniamus, æquè nos posse salvari, sive hanc, sive illam religionem amplectamur. Prob. concl. 1. Qui Christum agnoscunt, debent utique etiam credere ejus veræ doctrinæ, quæ ab ipso, ejusque discipulis immediatis, fuit proposita; alias brevi incident in omnimodam indifferentiam, seu adiaphorismum, & perinde ipsis erit, sive Christum, sive Machometem, sive Platonem sequantur: atqui non omnes, quæ Christianæ religionis vocari volunt, possunt habere eam veram doctrinam; nam sunt multi gravissimi fidei articuli, in quibus non omnes religiones Christianæ conveniunt: imò, in quibus sibi opponuntur, & Christus opposita docere non potuit: ergo non licet pro libitu quamlibet ex illis amplecti, mi. non potest negari ab eo, qui novit, quantæ, & de quàm magnis rebus, sint dissensiones, inter Catholicos & variarum sectarum affectas.

Confirm. Juxta hos adiaphoristas non essent virandi hæretici, imò nullus talis esset; cum omnes, Christum colentes, haberent doctrinam sufficienter veram: alii autem non hæretici, sed genericè infideles dicantur: atqui hoc est falsum: ergo. prob. mi. S. Paulus ad Titum 3. v. 10. ait: *Hæreticum hominem, post unam, & secundam correptionem, evita.* S. Joannes autem vult, ut hæreticus nec hospitio excipiatur, nec salutetur. 2. Joan. v. 10. *Si quis venit ad vos, & hanc doctrinam non assert, nolite recipere eum in domum, nec ave ei dixeritis.* Rursus ad Hebr. 13. v. 9. S. Paulus ait: *Doctrinis variis, & peregrinis, nolite abduci.* & tandem Matth. 18. v. 17. jubemur omnino audire Ecclesiam, quæ longè plura credenda proponit.

259. Prob. concl. 2. auctoritate Patrum, & Doctorum, quos, licet adiaphoristæ non adeò æstiment, tamen omnes rationis compotes æstimare debent, saltem ob orbi notissimam sapientiam, ac eruditionem: atqui hi omnes constantissimè tenent, non licere, quodvis pro libitu sentire, & quamvis religionem amplecti; hinc enim omnibus sæculis, ab ipsis rejectæ, & anathematizatae sunt variæ doctrinæ hæreticæ: hinc tot sunt celebrata Concilia, utique non ob leviam duntaxat scholarum litigia, sed ob articulos, eorum judicio, summi momenti, pro quibus etiam decertarunt acerrimè: hinc dies, noctesque impenderunt, in dilucidanda vera religione: imò hæretici etiam plurimi semper pro suis falsitatibus, tanquam pro aris, & focis, pugnarunt: adeoque & ipsi existimarent, non perinde esse, quod quisvis credat, aut agat: consequenter hic est sensus communis omnium.

260. Prob. 3. concl. Vel sufficit, modò credamus in Christum: vel necesse est insuper, certa aliqua capita doctrinæ ejus amplecti: quidquid dicatur, non licet quamlibet religionem ex iis, quæ se Christianas vocant, amplecti: ergo. prob. mi. Si dicatur primum; tunc saltem non sufficit, credere in Christum quomocunque; utique enim Christo Domino non est perinde, quidquid de ipso sentiatur, an credatur esse DEUS, an purus homo, an Patri consubstantialis, an quoad omnem naturam inferior &c.? Si autem non sufficit, credere in Christum quomocunque, non licet quamlibet religionem ex Christianis amplecti; nam sectæ Christianorum, etiam in credendis articulis de Christo ipso, inter se diversissimæ sunt: & quidam sectarii asserunt, eum non esse DEUM, ut Ebionitæ, Ariani, & alii: alii ajunt, eum non esse verum hominem, ut Apollinaristæ: alii duas in eo personas adstruunt, ut Nestoriani: alii unam tantum naturam, ut Eutychiani: alii demum docent, eum esse verum DEUM, & hominem, atque duas naturas, & unam tantum personam habere, ut cum Catholicis multi: ergo minimè licet, quamvis ex hac religionem pro libitu amplecti.

Si verò dicatur secundum, sive certa quædam dogmata esse credenda, tunc adhuc minùs licet, quamvis religionem amplecti, sed necesse est, eam amplecti, quæ dogmata illa complectitur: imò non erit cuique liberum, pro suo placito ea dogmata assignare, sed debebunt ea tanquam à Christo orta proponi, ab aliqua regula, quæ falli non potest. Nec dici potest, quamlibet religionem Christianam omnino ea capita, seu dogmata necessaria complecti; nam religiones, quæ se Christianas dicunt, in primis quasi principiis, certè in gravissimis punctis, dissentiant, ut ex sequentibus magis patebit. Nec dicas, sufficere, si aliqua pars illorum dogmatum credatur, vel etiam pars aliqua legum, à variis religionibus Christianis propositarum, servetur; nam, cum Christus sit auctor fidei, & legislator, non est ipsi